

Громадська організація
«Всеукраїнська Асоціація працівників вищих навчальних
закладів I-II рівнів акредитації»
03049, м. Київ, вул. Стадіонна, 2 /10
телефон-факс (044) 245-35-98, тел. (044) 245-51-98
e-mail: vho_association2017@ukr.net

№ 116 «26» січня 2018 р.

Уповноваженому
Верховної Ради України з прав людини
Лутковській В.В.

Шановна Валеріє Володимирівно!

Громадська організація «Всеукраїнська Асоціація працівників вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації» звертається до Вас з проханням розглянути питання щодо порушення прав студентів та трудових колективів коледжів і технікумів України (вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації через наступні дії Міністерства освіти і науки України:

I.Проведення у 2018 році ЗНО для студентів, які у 2016 році вступали до ВНЗ на основі базової середньої освіти.

На численні звернення студентів, батьків, викладачів до керівників навчальних закладів, голів обласних методичних об'єднань щодо проведення ЗНО у ВНЗ I-II р.а. у 2017/2018 н.р. просимо розглянути питання про відтермінування наказу МОН № 1103 від 31.07.2017 р. «Деякі питання проведення у 2018 році зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти» для вищезазначених ВНЗ на перехідний період.

По-перше, цей наказ порушує новий Закон «Про освіту» в частині «Зовнішнє незалежне оцінювання здійснюється на основі програм зовнішнього незалежного оцінювання, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у відповідній сфері. Зміст програм зовнішнього незалежного оцінювання має відповідати стандартам освіти відповідного рівня (у цьому випадку законодавством чітко не передбачено, якому рівню має відповідати зміст програм зовнішнього незалежного оцінювання для студентів ВНЗ I-II р.а.) і бути доступним для ознайомлення не пізніше, ніж за 18 місяців до проведення зовнішнього незалежного оцінювання (п.2 ст. 47 Закону «Про освіту»)».

По-друге, вважаємо, що у 2018 році і у подальшому на весь перехідний період реформування вищої освіти, який визначений Законом України «Про вищу освіту», недоцільно змінювати процедуру та форми проведення державної підсумкової атестації студентів вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації з предметів загальноосвітньої підготовки та поєднувати державну підсумкову атестацію із зовнішнім незалежним оцінюванням із базових предметів із таких причин:

1. У 2018 році державну підсумкову атестацію будуть проходити студенти, які вступили до вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації у 2016 році.

Відповідно до чинного на момент вступу студентів II курсу «Положення про державну підсумкову атестацію студентів з предметів загальноосвітньої підготовки у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації, які здійснюють підготовку кадрів на основі базової загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 17 липня 2010 року № 675 (із змінами, внесеними згідно з наказом МОНУ № 1064 від 02.08.2013 року), державна підсумкова атестація проводиться у терміни, визначені навчальним планом навчального закладу і закінчується на II курсі (п.2.3 Положення), тобто може проводитися з деяких предметів і в II, III, IV семестрах, не перевантажуючи IV семестр, протягом якого, крім державної підсумкової атестації, проводиться вивчення дисциплін освітньо-професійної програми й екзаменаційна сесія з цих дисциплін.

2. Чинне під час вступу студентів II курсів Положення не передбачало проведення ДПА у формі ЗНО для ВНЗ I-II р.а.:

2.1. Атестація у вищих навчальних закладах, які здійснюють підготовку кадрів на основі базової загальної середньої освіти, проводиться з предметів: української мови (обов'язково), математики або історії України (обов'язково) та одного предмета загальноосвітньої підготовки навчального плану за вибором студента. Атестація з кожного предмета проводиться у формі, визначеній вищим навчальним закладом (усно, письмово, тестування, комплексне завдання, поєднання різних форм тощо).

2.2 Терміни проведення державної підсумкової атестації студентів, які вступили до вищих навчальних закладів у 2016 році, 2017 році, визначені навчальними планами закладів освіти на 2016/2017, 2017/2018 навчальні роки, які затверджені керівниками. Наказів МОН щодо внесення змін до навчальних планів на початок цього навчального року не було. Наказ МОН №1224 від 22 серпня 2017 року «Про затвердження Положення про державну підсумкову атестацію студентів, які здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста з одночасним завершенням здобуття повної загальної середньої освіти» оприлюднено у жовтні, зареєстровано Міністерством юстиції України 15.09.17. Цим Положенням зазначено, що МОН щорічно затверджує перелік предметів ДПА та форми їх проведення. Перелік предметів був затверджений наказом від 31.10.17 №1433, зареєстрований Міністерством юстиції України 22.11.17 за № 1426/31294.

Тому процедуру проведення державної підсумкової атестації студентів прийому 2016/2017 року юридично неможливо змінювати.

2.3 Проведення державної підсумкової атестації у формі зовнішнього незалежного оцінювання на II курсі для студентів вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації і для випускників загальноосвітніх навчальних закладів в однакові терміни (травень-червень) унеможливило проведення якісної підготовки до ЗНО студентів вищих навчальних закладів та одночасне відвідування ними навчальних занять зі спеціальних дисциплін, а з деяких

спеціальностей – проходження навчальної (виробничої) практики, оскільки предмети загальноосвітньої підготовки вивчаються у цих навчальних закладах одночасно із дисциплінами освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста під час перших двох курсів (відповідно до навчальних планів).

Із певних технічних спеціальностей обсяг практики складає 39-48 тижнів (навчальна – 4-6 тижнів, технологічна – 25-30 тижнів, переддипломна – 4-6 тижнів, дипломне проектування – 6-8 тижнів), тому деякі види практики проводяться на II курсі у II семестрі.

3. Поєднання державної підсумкової атестації і зовнішнього незалежного оцінювання потребує докорінної зміни навчальних планів, що недоцільно у перехідний період реформування вищої освіти та за відсутності Закону України «Про фахову передвищу освіту».

4. Вищезазначені накази загрожують збереженню контингенту студентів. У п.6 наказу №1103 від 31.07.2017 р. «Деякі питання проведення в 2018 році зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти» передбачається, що результати ЗНО зараховуються як результати ДПА, а в п.8 розд. II Положення підкреслюється: студенти, які під час атестації одержали 1, 2, 3 бали ЗНО, відраховуються з навчального закладу, **що суперечить підписаному договору між сторонами про підготовку фахівців тої чи іншої спеціальності, де ВНЗ зобов'язується надати студенту фахову освіту за відповідним освітньо-кваліфікаційним рівнем.**

Ситуація критична і з огляду на те, що не передбачено годин для підготовки до ЗНО (повторення матеріалу середніх класів школи та першого курсу).

5. Стаття 7 (Мова освіти) «Закону про освіту» передбачає, що «мовою освітнього процесу в закладах освіти є державна мова».

Викладачі коледжів і технікумів за цілеспрямовану політику розширення сфери утвердження української мови як мови освітнього процесу в закладах освіти, але ми не маємо права поглибити соціальну кризу у перехідний період, оскільки згідно з чинним законом «Про засади державної мовної політики» у багатьох школах громадяни України отримують освіту регіональними мовами або мовами національних меншин.

Враховуючи вищезазначене, згідно зі статистикою, 58 % випускників класів із румунською мовою навчання (аналогічна картина і з угорською мовою навчання) не складають позитивно ЗНО, оскільки отримують освіту регіональними мовами. Таку ж картину ми будемо бачити у коледжах, де навчаються студенти зі шкіл із румунською, угорською та іншими мовами навчання.

Ми не можемо сприяти і тому факту, що відрахована з коледжів молодь, яка не складе ЗНО і через це не отримає гарантованої вузом фахової освіти, поповнить ряди некваліфікованої робочої сили в Україні або за кордоном.

6. ЗНО стане значним фактором перешкоди підготовки молодших фахівців в системі держави, що є ігноруванням її економічних інтересів та стабільності.

7. Педагогічна громадськість Харківської, Закарпатської, Луганської, Чернівецької, Донецької, Одеської, Хмельницької та інших областей серйозно стурбована наслідками останніх документів МОН України щодо проходження зовнішнього незалежного оцінювання, що призведе не тільки до збурення батьківської громади, а й до порушення тристоронніх угод: студент-навчальний заклад-підприємство-замовник молодшого спеціаліста. Як наслідок, на ринку праці з'являться тисячі недовченої молоді, яка не матиме можливості працевлаштуватися за обраним фахом.

Враховуючи вищезазначене, просимо Вас підтримати пропозицію педагогічної спільноти щодо необхідності відтермінувати проведення у 2018 році ДПА у формі ЗНО результатів навчання, здобутих на основі базової загальної середньої освіти для ВНЗ I-II р.а. на перехідний період.

II. У прийнятому Верховною Радою України Законом України «Про Державний бюджет на 2018 рік» передбачено переведення державних вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації на фінансування за рахунок коштів місцевих (обласних) бюджетів з 01 січня 2018 року.

Асоціація працівників ВНЗ I-II рівнів акредитації вважає, що ст. 24 Закону України «Про державний бюджет України на 2018 рік» порушує основний закон держави, а саме ст.22 та ст.53 Конституції України про те, що нове законодавство не повинно звужувати чинне законодавство та права громадян.

По-перше, відповідно до Закону України «Про вищу освіту», зокрема на підставі змін до нього, визначених Законом України № 5240 про те, що до 2019 року коледжі і технікуми належать до вищої освіти і фінансуються з державного бюджету.

По-друге, за Законом України «Про освіту» вищі навчальні заклади I-II рівнів акредитації належать до фахової передвищої освіти. На даний момент розробляється законодавство для зазначеного типу навчальних закладів і для них на перехідний період діють норми і гарантії як для вищої освіти.

Переведення цих навчальних закладів на фінансування з місцевих (обласних) бюджетів створить значне додаткове навантаження на місцеві бюджети без забезпечення механізмів їх компенсації, а поступова передача майна у власність міст призведе до швидкої руйнації системи цих навчальних закладів. Тягар бюджетних зобов'язань, який щорічно центральна влада перекладає все більшою мірою на місцеві громади (у 2016 році – проблеми з утриманням закладів професійно-технічної освіти, у 2017 – заклади освіти та охорони здоров'я), не компенсується наданням відповідних фінансових можливостей. Законодавчі запобіжні заходи, як ми бачимо, проблему не вирішують, що призводить до зменшення освітніх та медичних установ.

Тимчасова гарантія забезпечення фінансування з державного бюджету шляхом переведення коледжів і технікумів у структурні підрозділи університетів - це ще один шлях до прискореної руйнації цих навчальних закладів через повну втрату їх юридичної самостійності та майнових прав.

Асоціація працівників ВНЗ I-II рівнів акредитації звернулась до Міністерства освіти і науки України з проханням забезпечити належний контроль за дотриманням прав студентів та працівників навчальних закладів у

процесі зміни фінансово-майнових відносин та підготувати розпорядчий документ щодо подальшої діяльності коледжів і технікумів з 1 січня 2018 року.

Для оптимального вирішення зазначених вище питань просимо Вас призначити зустріч з представниками коледжів і технікумів.

Голова Ради ГО «Всеукраїнська
Асоціація працівників вищих навчальних
закладів I-II рівнів акредитації»

О.О. Марченко

Голова Правління ГО «Всеукраїнська
Асоціація працівників вищих навчальних
закладів I-II рівнів акредитації»

В.А. Булгаков

